

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601 м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

«16» травня 2017 року № 9рс -222/17

**Голові Державної судової
адміністрація України
З. Холоднюку**

**Начальникам Територіальних
управлінь Державної судової
адміністрації України**

**Головам місцевих та апеляційних
судів**

*Щодо тимчасового виконання
обов'язків додаткових помічників*

У зв'язку з надходженням до Ради суддів України чисельних звернень від судів та Територіальних управлінь Державної судової адміністрації України щодо необхідності звільнення помічників суддів, які тимчасово виконують обов'язки додаткових помічників за результатами проведених перевірок органами Контрольно-ревізійної служби України, повідомляю наступне.

Позиція Ради суддів України щодо необхідності збереження посад помічників суддів у випадку тривалої відсутності судді (тривале відрядження, відсторонення судді від посади, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка для догляду за дитиною тощо), а також у період з моменту припинення повноважень судді зі здійснення правосуддя або з моменту звільнення судді із займаної посади у встановленому законом порядку, висловлена у рішенні Ради суддів України від 15 вересня 2016 року № 56 про внесення зміни до Положення про помічника судді суду загальної юрисдикції, затвердженого рішенням Ради суддів України від 25 березня 2011 року № 14 (зі змінами).

Положення про помічника судді суду загальної юрисдикції, затвердженого рішенням Ради суддів України від 25 березня 2011 року № 14 (зі змінами) не містить поняття «тимчасовий помічник», натомість визначає можливість тимчасового виконання обов'язків додаткового помічника судді особою, яка займає посаду помічника судді на момент звільнення відповідного судді (за яким такий помічник закріплений) з займаної посади у встановленому законом порядку, або припинення повноважень відповідного судді зі

здійснення правосуддя. Під поняттям «додатковий помічник» норми Положення розуміють помічника судді, який у випадку припинення повноважень або звільнення з посади відповідного судді, до якого такий помічник судді прикріплений, прикріплюється до іншого судді в якого вже є призначений раніше помічник судді, за поданням цього судді та заявою помічника. Означене впроваджено з метою вирівнювання додаткового навантаження на суддю та його основного помічника, яке виникає внаслідок появи в суді вакантних посад суддів.

З викладеною позицією Ради суддів України погодився і найвищий орган суддівського самоврядування – XIV позачерговий з'їзд суддів України у своєму рішенні від 15 березня 2017 року (пункт 17).

Згідно з пунктом 65 Висновку № 6 (2004) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо справедливого суду в розумний строк та ролі судді в судових процесах з урахуванням альтернативних засобів вирішення спорів, зазначено, що в багатьох країнах судді мають у своєму розпорядженні недостатні засоби. Однак КРЄС вказує на те, що справжнє скорочення недоречних завдань, які виконує суддя, може відбуватися лише за умови надання суддям помічників з достатньою кваліфікацією у юридичній галузі ("клерків" або "референтів"), яким суддя може делегувати за умови суддівського нагляду і відповідальності виконання конкретних завдань, як, наприклад, вивчення законодавства і судової практики, розроблення проектів легких або стандартних документів та спілкування з адвокатами та/або громадськістю.

Пунктом В.6. розділу «Резюме рекомендацій і висновків» зазначеного Висновку вказано, що судді повинні мати одного чи більше особистих помічників, що мають добру кваліфікацію в юридичній сфері і яким судді зможуть делегувати деякі види діяльності.

Крім того, частиною першою статті 64 Конституції України визначено, що конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Згідно з частинами першою та третьою статті 7 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» кожному гарантується захист його права, свобод та інтересів у розумні строки незалежним, безстороннім і справедливим судом, утвореним відповідно до закону. У той же час, судова система забезпечує доступність правосуддя для кожної особи відповідно до Конституції України та в порядку, встановленому законами України.

Відповідно до статті 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. При цьому органи вказаних гілок влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах відповідно до законів України.

Положенням статті 17 Закону України „Про судоустрій і статус суддів” визначено, що єдність системи судоустрою забезпечується фінансуванням судів виключно з Державного бюджету України. Держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів відповідно до Конституції України (частина перша статті 146 Закону України „Про судоустрій і статус суддів”). Також згідно з пунктом 1 частини другої статті 143 даного Закону забезпечення функціонування судової влади передбачає окреме

визначення у Державному бюджеті України видатків на фінансування судів не нижче рівня, що забезпечує можливість повного і незалежного здійснення правосуддя відповідно до Закону.

Статтею 48 Закону України „Про судоустрій і статус суддів” визначено, що незалежність судді забезпечується, в тому числі, окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установленим Законом.

Так, за змістом частини третьої статті 148 названого Закону функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності судів, крім Верховного Суду, покладаються на Державну судову адміністрацію України.

Крім того, відповідно до вимог пункту 24 статті 4 Положення про Державну судову адміністрацію України, саме Державна судова адміністрація України, як головний розпорядник коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності судів здійснює внутрішній контроль за використанням бюджетних коштів і матеріальних ресурсів у судах, територіальних управліннях, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Державної судової адміністрації України, аналізує ефективність використання бюджетних коштів їх розпорядниками нижчого рівня та одержувачами на основі поданих ними звітів.

Листом від 23 вересня 2016 року № 16-6871/16 Державна судова адміністрація України, до повноважень якої зокрема належить забезпечення належних умов діяльності судів, вивчення кадрових питань апарату суду, рекомендувала місцевим, апеляційним судам та ТУ ДСА України в якості тимчасового заходу, до моменту зайняття у встановленому чинним законодавством порядку вакантної посади судді, помічникам, які були підзвітні звільненим суддям, тимчасово виконувати обов'язки помічника або додаткового помічника іншого судді в цьому ж суді.

Отже, у разі отримання висновків, в яких органи Контрольно-ревізійної служби України рекомендують звільняти додаткових помічників у зв'язку з неефективним та нераціональним використанням бюджетних коштів, Рада суддів України рекомендує місцевим та апеляційним судам, Державній судовій адміністрації України та її територіальним управлінням оскаржувати такі висновки ревізійних органів у передбаченому чинним законодавством порядку.

Окрім того, звертаю Вашу увагу, що крім Державної судової адміністрації України та її територіальних управлінь, які відповідно до статей 152, 154 Закону України „Про судоустрій і статус суддів” забезпечують належні умови діяльності судів, відповідно до статті 155 вказаного Закону організаційне забезпечення роботи суду здійснює його апарат, який очолює керівник апарату суду та несе персональну відповідальність за неналежне організаційне забезпечення суду, суддів та судового процесу. Тому, у разі неналежного організаційного забезпечення суду, органи суддівського самоврядування повинні ставити перед Вищою радою правосуддя чи іншими органами, які відповідають за кадрову політику у судах, питання про притягнення до відповідальності суб'єкта, на якого, відповідно до вказаного Закону покладено обов'язок забезпечувати належні умови діяльності роботи суду.

Необхідність в призначені помічника судді, як додаткового помічника іншого судді, визначається керівництвом суду з урахуванням обсягу видатків державного бюджету та виходячи з обов'язку кожної судової установи забезпечувати розгляд судових справ у визначені законодавством строки, обов'язком кожного судді прийняти у справі вмотивоване рішення та надати його учасникам судового засідання у строки визначені законом.

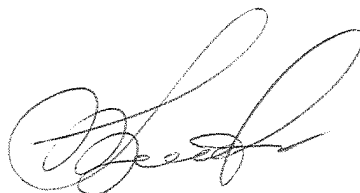
Питання звільнення помічників суддів повинно вирішуватися в залежності від зазначених обставин та з огляду на повноваження зборів суддів може бути предметом розгляду на зборах суддів.

Додатково повідомляю, що 03 березня 2017 року за результатами розгляду депутатського запиту народного депутата України Домбровського О.Г. від 22 грудня 2016 року № 8-806 щодо помічників суддів, оголошеного на засіданні Верховної Ради України 10 лютого 2017 року, Радою суддів України також висловлено позицію щодо необхідності збереження посад помічників та звернуто увагу народного депутата України, що порушене у депутатському запиті питання потребує врегулювання і на законодавчому рівні шляхом внесення змін до чинного законодавства, а саме статті 157 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року № 1402-VIII.

Також, у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону "Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів" від 23.03.2017 реєстраційний № 6232, яким запропоновано внести зміни до частини першої статті 157 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", та визначити на законодавчому рівні, що кожний суддя має помічника (помічників).

З повагою

**Голова
Ради суддів України**

В. Сімоненко